

Wojewoda Pomorski

Gdańsk, 18 marca 2026 r.

FB-III.431.28.2025.DK

Wystąpienie pokontrolne

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Gmina Choczewo¹.

Przedmiot kontroli:

Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia środków otrzymanych z Funduszu Solidarnościowego.

Okres objęty kontrolą:

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.

Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

Art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych². Kontrola planowa, w trybie zwykłym przeprowadzona w trybie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej³.

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

1 – 14 lipca 2025 r. (czynności kontrolne na miejscu w Jednostce prowadzone były w okresie od 1 do 9 lipca 2025 r.).

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Pan Jarosław Bach – Wójt Gminy Choczewo od dnia 7 maja 2024 r. Wcześniej funkcję tę pełnił Pan Wiesław Gębka.

¹ z siedzibą władz przy ul. Pierwszych Osadników 17, 84-210 Choczewo.

² tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483.

³ tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 224.

Skład zespołu kontrolującego:

Dariusz Kubach – inspektor wojewódzki Wydziału Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku – Oddział Kontroli Finansowej⁴.

Kontrolę wpisano do książki kontroli:

Dnia 1 lipca 2025 r.

Ocena kontrolowanej działalności:

Pozytywna z uchybieniami.

Ustalenia

Szczegółowy zakres kontroli obejmował prawidłowość wykorzystania i rozliczenia środków otrzymanych z Funduszu Solidarnościowego w zakresie programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej pod względem legalności, rzetelności i gospodarności, w oparciu o zapisy ewidencji księgowej w konfrontacji ze stanowiącymi podstawę do tych zapisów dowodami źródłowymi, wyciągami bankowymi oraz zawartymi umowami.

Kontrolę przeprowadzano w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Choczewie, mieszczącym się w budynku przy ul. Kusocińskiego 5 w Choczewie, który realizował zadanie objęte kontrolą na podstawie zarządzenia nr 133/2023 Wójta Gminy Choczewo z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choczewie do realizacji Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (obecnie: Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024. W kontrolowanym okresie Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choczewie była Pani Joanna Mazurek.

W toku kontroli stwierdzono uchybienia, które zostały uwzględnione przy formułowaniu przedstawionych poniżej ocen cząstkowych, tj.:

- nieprawidłowa interpretacja zapisów zawartej umowy, ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł

⁴ Upoważnienie do kontroli nr 25/2025 z dnia 24 czerwca 2025 r. akta kontroli str. 1.

zagranicznych⁵, tj. prowadzenie ewidencji księgowej kontrolowanego zadania w sposób uniemożliwiający weryfikację (stwierdzenie) przeznaczenia wydatkowanych środków,

– brak wyodrębnionego rachunku bankowego dla środków Funduszu.

Prawidłowość wykorzystania środków z Funduszu Solidarnościowego

Umowa nr OW-JST/05/2024 na realizację zadania w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024.

W związku z realizacją resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024, Wojewoda Pomorski zawarł w dniu 23 lutego 2024 r. z Gminą Choczewo umowę nr OW-JST/05/2024., w której określono wysokość i tryb przekazywania w 2024 r. środków z Funduszu Solidarnościowego z przeznaczeniem na realizację ww. zadania. Wskazana umowa została zawarta na podstawie art. 13 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym⁶.

W związku z powyższą umową Gmina miała zrealizować zadanie w zakresie świadczenia usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- dziećmi do ukończenia 16 roku życia posiadającymi orzeczeniem o niepełnosprawności lub,
- osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷

poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej (tj. odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie).

Na realizację ww. zadania Wojewoda Pomorski zobowiązał się przekazać Gminie środki z Funduszu Solidarnościowego w łącznej kwocie 364.000,00 zł, w trzech transzach:

1. kwota 182.000,00 zł niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy;

⁵ t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 513.

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 647.

⁷ Dz.U. z 2024 r. poz. 44.

2. kwota 91.000,00 zł w terminie do dnia 31 lipca 2024 r.;
3. kwota 91.000,00 zł w terminie do dnia 31 października 2024 r.

Ponadto na koszty związane z obsługą Programu miały zostać Gminie przekazane środki w wysokości 7.280,00 zł w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy. Podsumowując Wojewoda Pomorski przekazał środki z Funduszu Solidarnościowego w łącznej kwocie 371.280,00 zł.

Przyznana kwotę Gmina zgodnie ze złożonym wnioskiem miała przeznaczyć na realizację usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego (336.000,00 zł na realizację usługi opieki wytchnieniowej, 6.720,00 zł na koszty obsługi Programu) oraz usług realizowanych w formie pobytu całodobowego (28.000,00 zł na realizację usługi opieki wytchnieniowej, 560,00 zł na koszty obsługi Programu)

Na etapie składania przez Gminę ww. wniosku – szacowana liczba odbiorców Programu – opierała się na danych posiadanych przez GOPS w zakresie liczby osób uprawnionych do skorzystania z usług opiekuńczych, w tym zwłaszcza danych w zakresie osób korzystających z ww. usług w latach ubiegłych.

Z przekazanych przez Wojewodę Pomorskiego środków Gmina Choczewo wykorzystwała łącznie kwotę w wysokości 332.317,00 zł w całości na realizację usług w formie pobytu dziennego wraz z kosztami obsługi programu.

W związku z powyższym łączna kwota zwrotu niewykorzystanych środków Funduszu Solidarnościowego wyniosła 38.963,00 zł z czego:

- kwota 10.200,00 zł dotyczyła zwrotu niewykorzystanych środków na realizację usług w formie pobytu dziennego;
- kwota 28.000,00 zł dotyczyła zwrotu niewykorzystanych środków na realizację usług w formie pobytu całodobowego;
- kwota 763,00 zł dotyczyła zwrotu niewykorzystanych środków przekazanych tytułem kosztów obsługi Programu.

Zwrotu niewykorzystanej części środków Gmina dokonała w dniu 13 stycznia 2025 r. w kwocie 30.963,00 zł oraz w dniu 15 stycznia 2025 r. w kwocie 8.000,00 zł tj. zgodnie z terminem określonym w § 3 ust. 9 przedmiotowej umowy.

W oświadczeniu złożonym w trakcie czynności kontrolnych⁸ Pani Joanna Mazurek pełniąca funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choczewie odniosła się do faktu niewydatkowania pełnej kwoty środków Funduszu Solidarnościowego— z przyznanych przez Wojewodę Pomorskiego 364.000,00 zł na realizację usług opieki wytchnieniowej , wydatkowano kwotę 325.800,00 zł (tytułem realizacji zadania, bez kosztów obsługi zadania).Z wyjaśnień tych wynika, iż „zwrotu niewydatkowanych w całości środków przyznanych na realizację Programu dokonano na podstawie zaistniałych okoliczności związanych z rezygnacjami i innymi zdarzeniami w okresie jego realizacji. W tym przypadku, od stycznia do grudnia, miały miejsce cztery zgony uczestników (...) dwa umieszczenia w placówkach całodobowej opieki (prywatne domy pomocy społecznej) oraz dwie rezygnacje, z czego jedna nastąpiła od grudnia. Wszystkie zaistniałe okoliczności wpłynęły na zmniejszenie liczby beneficjentów i tym samym ograniczyły konieczność wykorzystania pełnej kwoty przyznanych środków finansowych. (...) Niewykorzystanie środków wynika z nieprzewidzianych zdarzeń losowych oraz decyzji beneficjentów”.

Ustalenia szczegółowe w zakresie wykorzystania środków z Funduszu Solidarnościowego

W celu skorzystania z usług opieki wytchnieniowej osoba ubiegająca się o ich przyznanie tj. członek rodziny/opiekun osoby niepełnosprawnej sprawujący bezpośrednią opiekę, składała w GOPS kartę zgłoszeniową. W przedmiotowej karcie wskazywana była osoba niepełnosprawna, w związku z opieką, nad którą opiekun ubiega się o przyznanie usługi opieki wytchnieniowej. Ponadto wskazywa okres na jaki wnioskuje się o przyznanie ww. usług, formę opieki (dzienną lub całodobową) oraz preferowane miejsce sprawowania opieki.

W okresie między 2 stycznia 2024 r. a 5 listopada 2024 r. do GOPS wpłynęło 37 kart zgłoszeniowych, które w całości zostały objęte kontrolą. Wszystkie zgłoszenia dotyczyły świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Osoby niepełnosprawne lub członkowie rodziny/opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobą niepełnosprawną w 32 przypadkach dokonali samodzielnego wyboru osoby, która świadczyła opiekę wytchnieniową, natomiast w 5 przypadkach to GOPS wskazał osoby świadczące opiekę wytchnieniową spośród osób, które posiadały doświadczenie w realizacji tego typu usług, co zostało zweryfikowane przy okazji realizacji tożsamych zadań w latach poprzednich.

⁸ akta kontroli str. 1420 - oświadczenie w sprawie przyczyn niewykorzystania całości środków w ramach programu

W toku kontroli ustalono, iż w GOPS nie obowiązywał regulamin dokonywania wydatków o wartości poniżej kwoty 130.000,00 zł – w miejscu tym wskazać należy, iż przy wyborze potencjalnych wykonawców usług, Jednostka powinna się kierować zapisami art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – kryterium wieloletniej współpracy nie powinno stanowić wyłącznej podstawy do wyboru usługodawcy.

Ustalono, iż GOPS dokonał poprawnej weryfikacji kwalifikacji lub też doświadczenia osób mających świadczyć usługi – w zakresie opisanym w Programie „Opieki wytchnieniowej”, co znalazło potwierdzenie w przedłożonej do kontroli dokumentacji. Dane zawarte w kartach zgłoszeniowych umożliwiały dokonanie weryfikacji (potwierdzenia tożsamości) osób ubiegających się o przyznanie usługi wytchnieniowej, jako członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad uczestnikami, w stosunku do których program był kierowany. Do kart zgłoszeniowych dołączone zostały orzeczenia o niepełnosprawności uczestników programu. Zgodnie z treścią sprawozdania z realizacji programu, w 2024 r. zrealizowano 6.276 godzin usług opieki wytchnieniowej świadczonych w ramach pobytu dziennego tj. z zachowaniem limitu 240 godzin przypadających na jedną osobę niepełnosprawną w danym roku kalendarzowym. Przyznawanie usług nie było dokumentowane w formie decyzji czy też np. protokołu sporządzonego przez osoby dokonujące weryfikacji posiadanej dokumentacji do kart zgłoszeniowych – akceptacja następowała po stwierdzeniu spełnienia przesłanek niezbędnych do przyznania świadczenia.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej dokonywali doraźnych kontroli monitorując świadczenie usług opieki wytchnieniowej, jednakże nie we wszystkich przypadkach sporządzana była w tym zakresie dokumentacja z przeprowadzanych czynności⁹. Fakt przeprowadzenia doraźnych kontroli został udokumentowany 10 sporządzonymi ankietami dotyczącymi jakości świadczonych usług opieki wytchnieniowej¹⁰.

Na podstawie ewidencji księgowej, dokumentów źródłowych oraz wyciągów bankowych w toku czynności kontrolnych ustalono, iż środki w wysokości 325.800,00 zł zostały wydatkowane w całości na realizację zobowiązań wynikających z zawartych 15 umów zlecenia z osobami świadczącymi usługi opieki nad osobami objętymi Programem (koszty wynagrodzenia wraz z pochodnymi obciążającymi pracodawcę nie przekraczały kwoty 50,00 zł za godzinę pracy).

Ustalono, iż ww. kwota stanowi koszt zgodny z obowiązującym limitem 50,00 zł za godzinę, wynikający z realizacji 6.276 godzin oraz 12.000,00 zł stanowiące różnicę wynikającą z konieczności

⁹ akta kontroli str. 1421 - oświadczenie w sprawie kontroli realizacji programu

¹⁰ akta kontroli str. 1422-1442 - monitoring programu OW

wypłaty wynagrodzenia opiekunce wskazanej przez rodzinę, sprawującej opiekę w jednej rodzinie nad więcej niż jedną osobą z niepełnosprawnością.

Ustalono, iż środki przeznaczone na pokrycie kosztów obsługi zadania zostały wydatkowane w niżej opisanym zakresie.

Wynagrodzenia osobowe pracowników

W powyższym paragrafie wydatkowane zostało 6.517,00 zł na wypłatę dodatków do wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników obsługujących Program. Dodatki te, będące kosztami obsługi zadania, wypłacono pracownikom GOPS obsługującym Program i stanowiły one 2% z kwoty 325.800,00 zł wydatkowanej na realizację usługi opieki wytchnieniowej tj. mieściły się w zakładanym limicie.

Pozostałe ustalenia

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż wydatki związane z realizacją przedmiotowego Programu ponoszone były za pośrednictwem wskazanego w umowie rachunku bankowego. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły odsetki od posiadanych środków. Rachunek bankowy, za pośrednictwem, którego dystrybuowane były środki z Funduszu Solidarnościowego był tożsamy ze wskazanym nr rachunku w § 3 ust. 5 umowy nr OW-JST/05/2024.

Rachunek ten nie był wyodrębniony dla potrzeb realizacji zadań finansowanych ze środków Funduszu, lecz jest rachunkiem bieżącym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choczewie, który za jego pośrednictwem prowadzi całość gospodarki finansowej¹¹. Powyższe było w sprzeczności zarówno z zasadą wyrażoną we wskazanym powyżej zapisie umowy, jak i zobowiązaniem wynikającym z punktu 19 w dziale VII Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, zobowiązującego w tym przypadku Gminę w Choczewie do posiadania wyodrębnionego rachunku bankowego dla środków Funduszu.

GOPS w Choczewie prowadził ewidencję księgową¹² w zakresie wykorzystania środków przekazanych na realizację Programu, ponoszone wydatki ewidencjonowano na koncie 135 W odpowiedzi na pytanie kontrolującego z dnia 7 lipca 2025 r.¹³ tj. w wyjaśnieniu z dnia 8 lipca 2025 r.¹⁴ wskazano, iż „ewidencja księgową nie jest prowadzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2

¹¹ akta kontroli str. 27-1413 - historia operacji na rachunku bankowym

¹² akta kontroli str. 1414-1417 - zestawienie pozycji dekretów księgowych

¹³ akta kontroli str. 1418 - pytania w trakcie kontroli

¹⁴ akta kontroli str. 1419 – odpowiedź na pytanie kontrolującego

marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tj. Dz.U. z 2022 r. nr 513).

W toku kontroli okazano zestawienie pozycji dekretów księgowych, które w sposób jednoznaczny nie pozwala na stwierdzenie przeznaczenia wydatkowanych środków. W zawartej umowie tj. paragrafie 4 ust. 1 Gmina zobowiązała się do prowadzenia wyodrębnionej (...) ewidencji księgowej w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

W piśmie z dnia 2 lipca 2025 r. Kierownik GOPS złożyła oświadczenie¹⁵, iż „w godzinach realizacji usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków Funduszu, nie były świadczone usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej, inne usługi finansowane ze środków Funduszu albo finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub usługi obejmujące analogiczne wsparcie do usług opieki wytchnieniowej finansowane ze środków publicznych zgodnie z zapisem Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 (dział V pkt 7).”.

Umowa z Wojewodą Pomorskim nr OW-JST/05/2024 z dnia 23 lutego 2024 r. zobowiązywała do podejmowania działań informacyjnych dotyczących finansowania zadania ze środków Funduszu przyznanych w ramach Programu, zgodnie z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych¹⁶.

Wskazane wyżej rozporządzenie zobowiązuje podmiot realizujący zadanie finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych do podjęcia działań informacyjnych dotyczących tego finansowania lub dofinansowania przez umieszczenie plakatu informacyjnego w przypadku realizacji projektów społecznych obejmujących przedsięwzięcia socjalne. W związku z powyższym, w toku czynności kontrolnych, nie było możliwości sprawdzenia, czy Gmina wypełniła ww. obowiązek informacyjny z uwagi na fakt, iż zgodnie z ww. rozporządzeniem plakat informacyjny musiał być wyeksponowany do dnia rozliczenia projektu.

¹⁵ akta kontroli str. 1443 - oświadczenie Dział V pkt 7

¹⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 953 ze zm.

Kontrolujący stwierdził wypełnienie obowiązku informacyjnego wynikającego z § 2 pkt 3 ww. rozporządzenia, Urząd Gminy Choczewo na swojej stronie internetowej zamieścił informacje zgodnie z dyspozycjami zawartymi w § 7.

Umowa z Wojewodą Pomorskim zobowiązywała Gminę do przekazania sprawozdania z realizacji Programu, obejmującego rozliczenie środków z Funduszu Solidarnościowego w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania. Gmina zobowiązanie wypełniła 29 stycznia 2025 r. Dane ujęte w sprawozdaniu były zgodne ze stanem faktycznym.

Na podstawie dokonanych ustaleń kontrolowany obszar oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Przyczyną stwierdzonych uchybień była nieprawidłowa interpretacja przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zapisów zawartej umowy, w tym ustawy o rachunkowości oraz niezastosowanie się do zasady wyrażonej w § 3 ust. 7 umowy OW-JST/05/2024, jak i zobowiązania wynikającego z punktu 19 w dziale VII Programu „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024.

Skutkiem powyższego jest prowadzenie ewidencji księgowej w sposób uniemożliwiający stwierdzenie przeznaczenia poniesionych wydatków oraz brak wyodrębnionego rachunku Funduszu dla potrzeb Programu.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone uchybienia są Wójt Gminy Choczewo, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choczewie oraz pracownik zatrudniony na stanowisku Skarbnika Gminy Choczewo.

Na podstawie ustaleń dokonanych w zdefiniowanych powyżej obszarze kontrolnym dotyczącym kontroli przeprowadzonej w zakresie „Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia środków otrzymanych z Funduszu Solidarnościowego” – kontrolowaną działalność ocenia się – pozytywnie z uchybieniami.

Zalecenia/wnioski:

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, na podstawie art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej zalecam:

1. zwiększenie nadzoru nad stosowaniem zapisów zawieranych umów, ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁷, tj. poprzez prowadzenie ewidencji księgowej w sposób umożliwiający weryfikację (stwierdzenie) przeznaczenia wydatkowanych środków,
2. prowadzenie wyodrębnionego rachunku bankowego dla otrzymywanych środków Funduszu Solidarnościowego – w przypadku takiego obowiązku wynikającego z umowy zawartej z Wojewodą czy zapisów Programu.

Na podstawie art. 49 w zw. Z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli proszę o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego dokumentu: informacji o sposobie wykonania zaleceń lub o przyczynach ich niewykorzystania.

Wojewoda Pomorski

Beata Rutkiewicz

/dokument podpisany elektronicznie/

¹⁷ t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 513.